

CZIGÁNY DEZSŐ (1883-1938)**Csendélet almákkal, narancsokkal**

Olaj, vászon, 61,5x51 cm

Jelezve balra fent: Czigány

Kezdő ár: 8 500 000 Ft/ 28 333 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 40 000- 66 667 EUR

Giorgio Morandi: Csendélet, 1919. magántulajdon

Czigány Dezső: Szilvás csendélet, 1930-as évek, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

AUKCIONÁLVA:

- Kieselbach Galéria, 40. árverés, 219. tétel

KIÁLLÍTVA:

- Nyolcak és aktivisták. Kieselbach Galéria, Budapest, 1999. november
- A modern magyar festészet legszebb képei, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003. november

REPRODUKÁLVA:

- Szabadi Judit: Kieselbach gyűjtemény. Magyar festészet 1900-1945, Budapest, 1996. 69. oldal
- Modern magyar festészet 1892-1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Budapest, 2003. 698. kép
- Rum Attila: Czigány Dezső. Budapest, 2004. 250. oldal

CZIGÁNY CSENDÉLETEI 1920 UTÁN

Czigány 1920-as évekre letisztuló piktúrája messze kerül a művészeti formanyelvet megújítani szándékozó avantgarde törekvésektől. A festészet immár nem eszköz a világ új arcának felmutatásához. Ellenkezőleg, az olaj és a vászon maga lesz a cél: egy önmagában álló viszonyrendszer, a világ makettje, melyben – akárcsak a valóságban – minden apró részlet pontosan a maga helyén áll és tart kapcsolatot az őt körülvevő részletekkel. A mű nem átjáró a valóságba, hanem maga a szublimált valóság.

Czigány klasszicista ízű művészetfogalmával nem áll egyedül korában. Érdekes felidézni a Párizsba költöző Giorgio de Chirico 1910-ben lejegyzett sorait. *„Ott nyüzsgött körülöttem a modern festők ostoba nemzetközi bandája, elcsépelte szölamokat hajtogatva, és terméketlen módszereket hirdetve. ... Műhelyemben magamban maradvá kezdtek felsejleni előttem egy teljesebb, egy mélyebb, egy összetettebb, vagy egy szóval kifejezve ... egy metafizikusabb művészet első árnyképei.”*

GORDONKA ÉS CSENDÉLET

Akárcsak Chirico, Czigány sem törekszik a művészet és a valóság közötti határ felszámolására. A festményt, mint egy teljesen zárt rendszert elképzelve, egy belső világot épít fel csendéleteiben. Képei *„... éppen hogy befelé irányuló, centrifugális jellegűek, ezáltal ébresztve fel szemlélőjünkben a súlyosság, állandóság és mozdíthatatlan befejezettség képzetét.”* – írja a festő monográfusa, Rum Attila, hozzátéve – *Czigány ... gordonkahangzású csendéletei a magyar festészet igazi gyöngyszemei közé tartoznak.”*

A gyümölcscsendélet mind kompozícióját, mind színkezelését tekintve kiváló példája ennek a tömör és sommás festői szándéknak. A kép mértani közepébe helyezett kínáló s a körülötte elhelyezett motívumok nyugalmat sugárzó gúlaként pihennek az asztallapon. Csupán a motívumegyüttest keresztben metsző világítás ellensúlyozza a kép függőleges hangsúlyát. Ez az egyszersmind az elő-, illetve a háttérrel elválasztó „fényjáték” harmonikus rendbe szervezi a látványt. Az előtér harsány pasztózus, valamint a háttér lazúrosabb megfestése pedig ha lehet még kiérleltebbé teszi a csendélet fénykomponálását. Tökéletes egység a színek és formák között, mely az életmű egyik legszebb, legharmonikusabban komponált csendéletévé avatja a most bemutatott alkotást.

Kaszás Gábor

